

FÖRSTELÄRARES BETYDELSE FÖR SKOLANS UTVECKLING

**DANIEL ALVUNGER
LINNÉUNIVERSITETET**

TEMAN I FÖRELÄSNINGEN

- Organisering av förstelärares arbete
- Lärarledarskap och skolutveckling – svenska och internationella exempel
- Leda kollegialt lärande – utmaningar och lösningar

Vilken är den viktigaste faktorn för en förstelärare
att lyckas med sitt uppdrag?

Utveckling av
funktionell
kompetens

**Kontrollerad
professionalism**
”Teknik och metodik”
Ansvarsutkrävande
Fokus på färdigheter
Kunskapsinhämtning

Yrkesprofessionalism
”Hantverket” -
yrkesskicklighet
Små modifikationer av
praktiken
Kunskapsöverföring

Styrd
organisation

Professionell
självständighet

**Samarbetande
professionalism**
”Reflekterande praktiker”
Processtyrt förnyelsearbete
Reflexivt grupplärande
Kunskapsdelning

**Aktivistisk
professionalism**
”Forskande lärare”
Omskapa praktiken
Vetenskaplig grund
Kunskapsgenerering

Utveckling av
förhållningsätt

Baserat på Alvunger &
Wahlström (2018), modifierat
efter Sachs (2016)

FÖRSTELÄRARUPPDRAGET I PRAKTIKEN

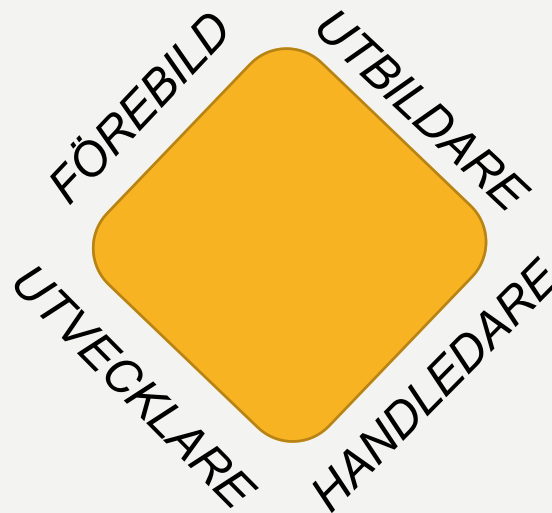
- Vilken logik ligger i förgrunden för att bli utnämnd till och att verka som förstelärare? (Öhman Sandberg, Ehneström, Ellström och Svensson, 2016)

Organisationsinriktad

Individinriktad

- Hur uppfattar förstelärarna själva sin roll och sina uppdrag? (Thelin, 2015)

VAR FINNS FÖRSTELÄRARNA? "NESTED LEARNING (SUB-)SYSTEMS"

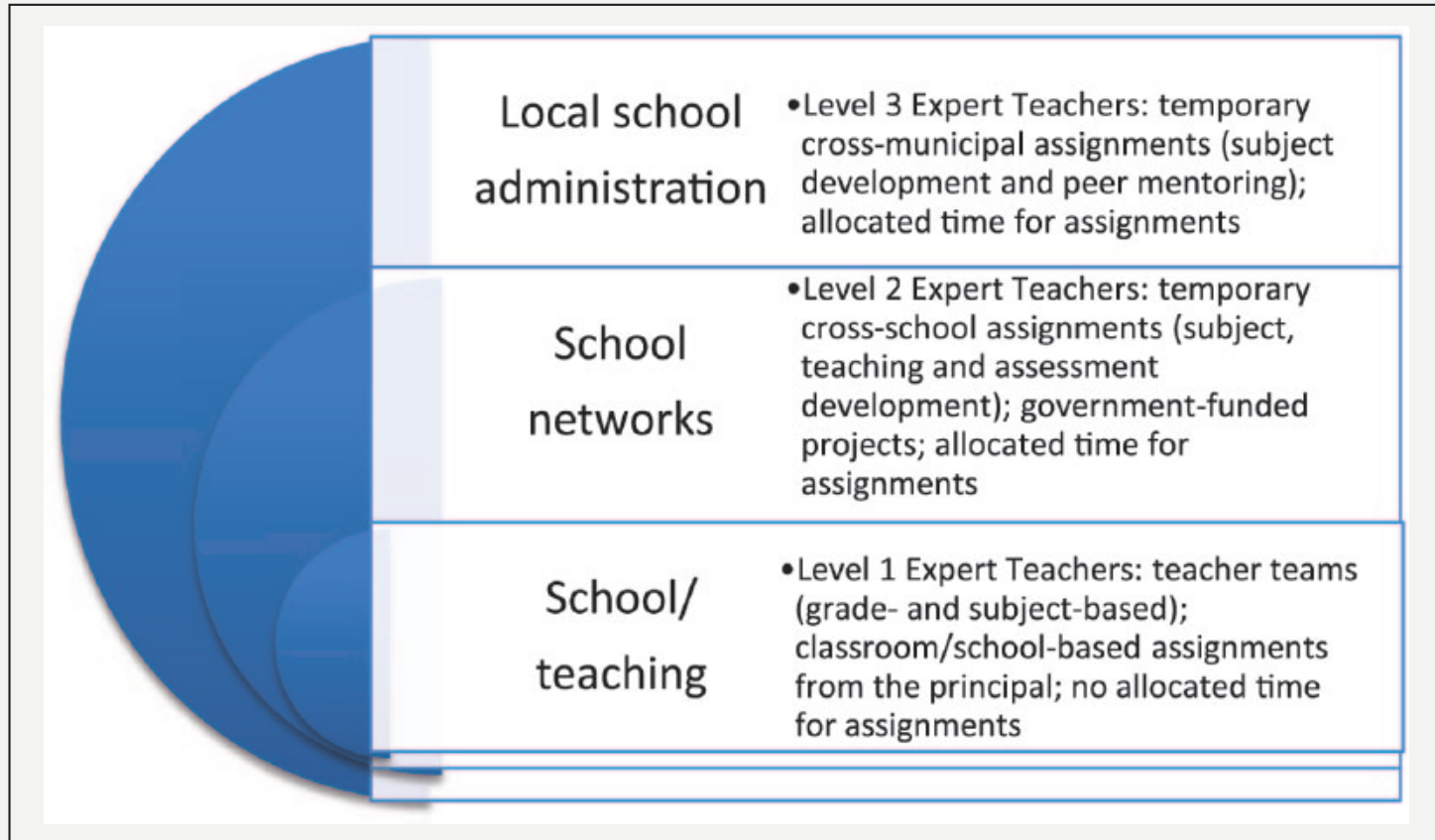

Figure 1. The local school organisation for school development.

(Adolfsson & Alvunger, 2017, p. 7)

KAPSLADE SYSTEM I DEN LOKALA SKOLUTVECKLINGSORGANISATIONEN

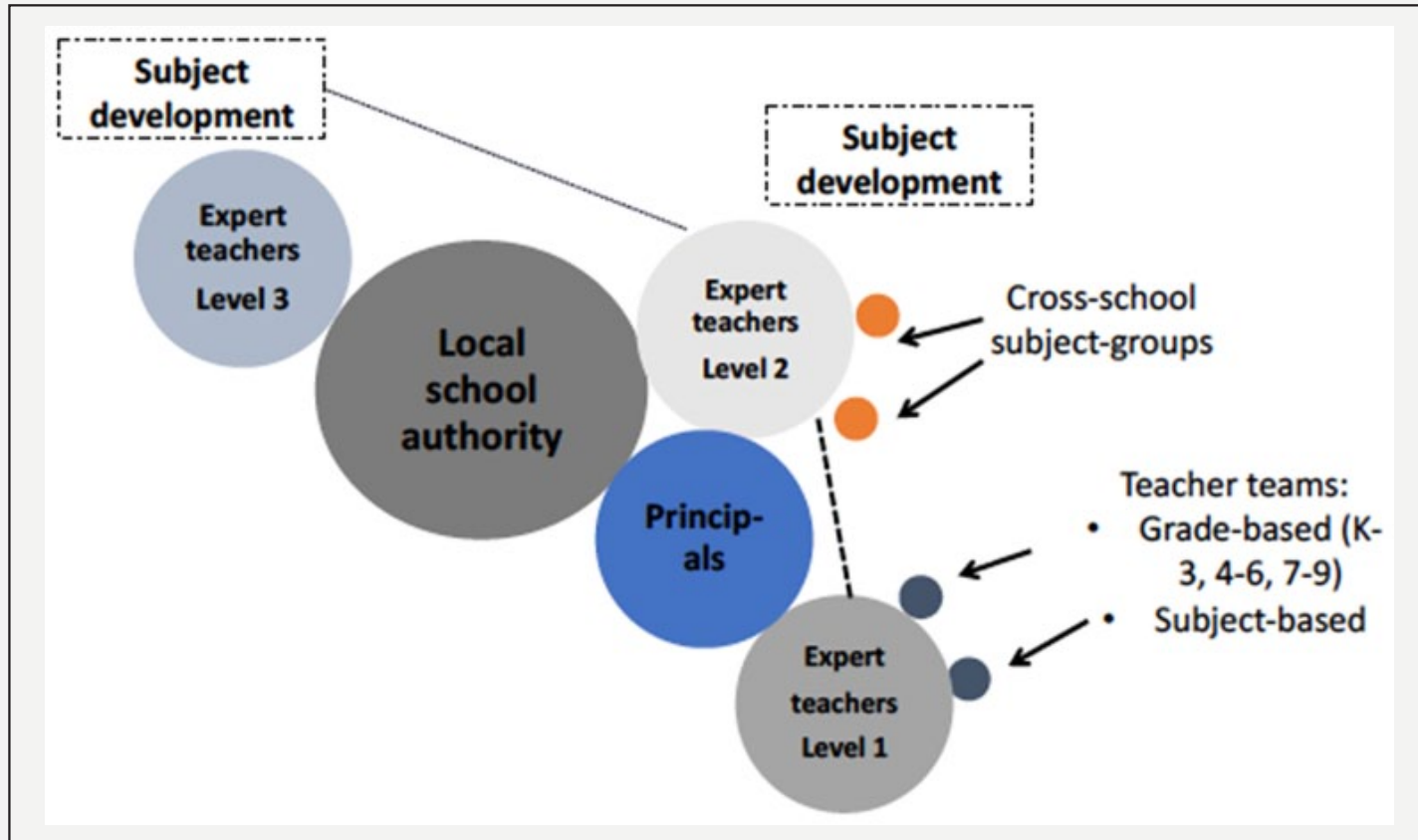

Figure 2. The nested systems of the local school organisation.

(Adolfsson & Alvunger, 2017, p. 11)

LÄRARLEDARSKAP

Vad lärarledare gör

Intar en ledarroll också utanför klassrummet

Deltar/leder lokalt skolförbättringsarbete

Utvecklar strategier för att lärare ska kunna involvera sig i aktiviteter

Stödjer strategisk planering

Mentor/coaching

Modellerar undervisningspraktik

Argumenterar för bättre policyval

Hjälper skolledare att ta mer informerade beslut

Förmågor och kompetenser för att ta en ledarroll

Undervisningsskicklighet

God förtroendenhet med organisatoriska kontexten

Främja en tillitskultur

Kunskap och förmåga att leda vuxnas lärande

Konflikthantering och medling

Skapa engagemang

Förutsättningar och faktorer som påverkar lärarledarskap

Skolkontext och kultur

Roller, relationer och strukturer

Uppdragets tydlighet, förankring och erkännande

Stöd från ledningen

Tid och forum

Resurser (tid, utbildning) för att utveckla lärares ledarskap

Fokus på de sammanhang där lärarledarskap bäst behövs

UTMANINGAR FÖR FÖRSTELÄRARE

- **Förstelärarens legitimitet i kollegiet**
- **Ramfaktorer: (tid för uppdraget, resurser, arenor för samarbete, koordinering och handledning/utbildning**
- **”Projektträngsel” och ”utvecklingströtthet” – synergiproblem**
- **”Det som sitter i väggarna”**

UTMANINGAR/DILEMMAN FÖR FÖRSTELÄRARE

Hur handleda kollegor? Strategier för kollegor som behöver stöd?

Jag känner mig trött i min försteläroll och har inte mer att ge. Hur ska jag göra?

Hur kan jag få lärarna att se helheten och nyttan av skolutvecklingsarbetet?

Hur ska jag hantera olika förväntningar från skolledaren och kollegorna?

Vad gör jag med förändringströtta kollegor?

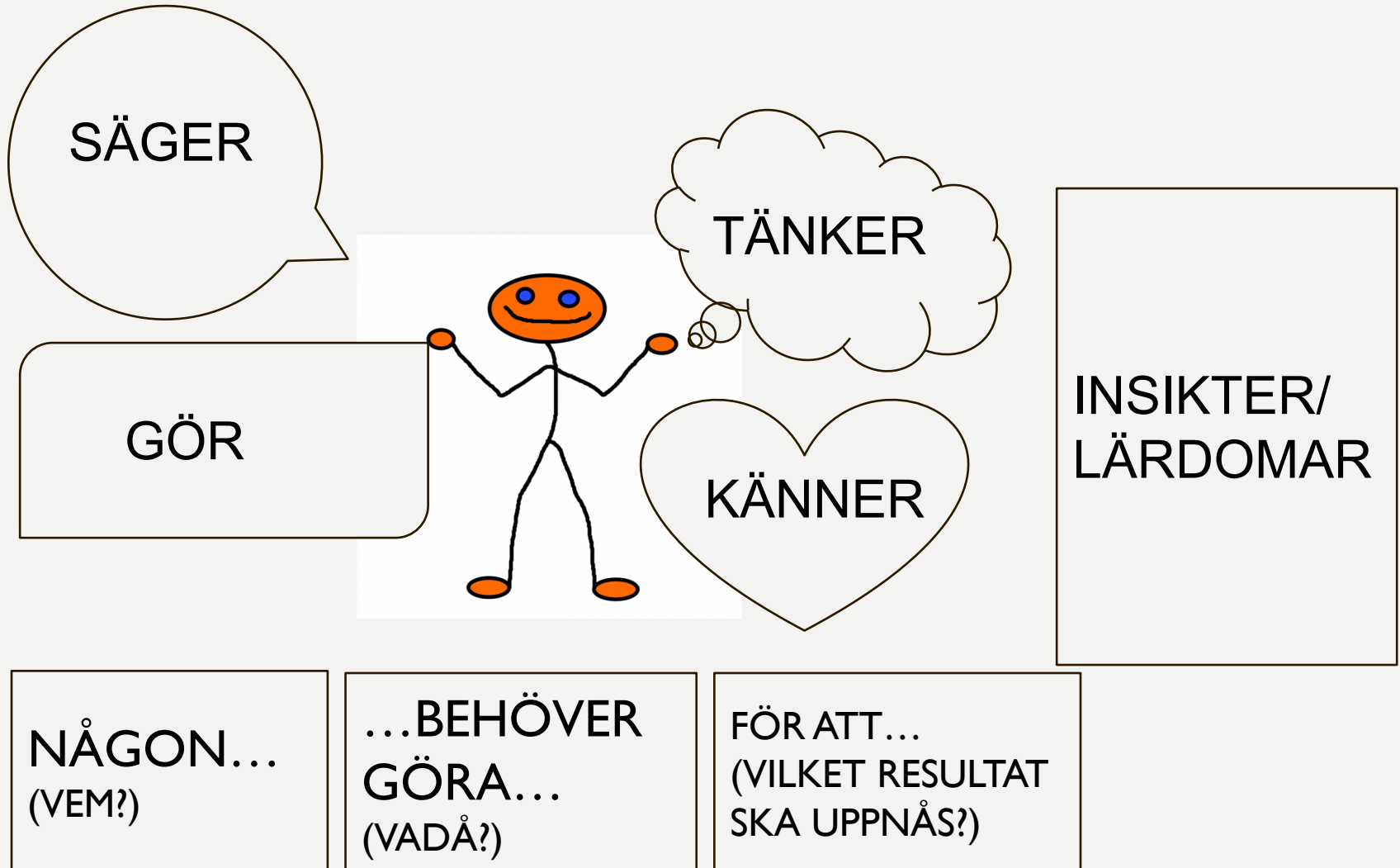
Hur får jag bort grupperingar och skitsnack i ett stort arbetslag?

Hur ska jag vara som ny i rollen som förstelärare och bemöta kollegornas attityder?

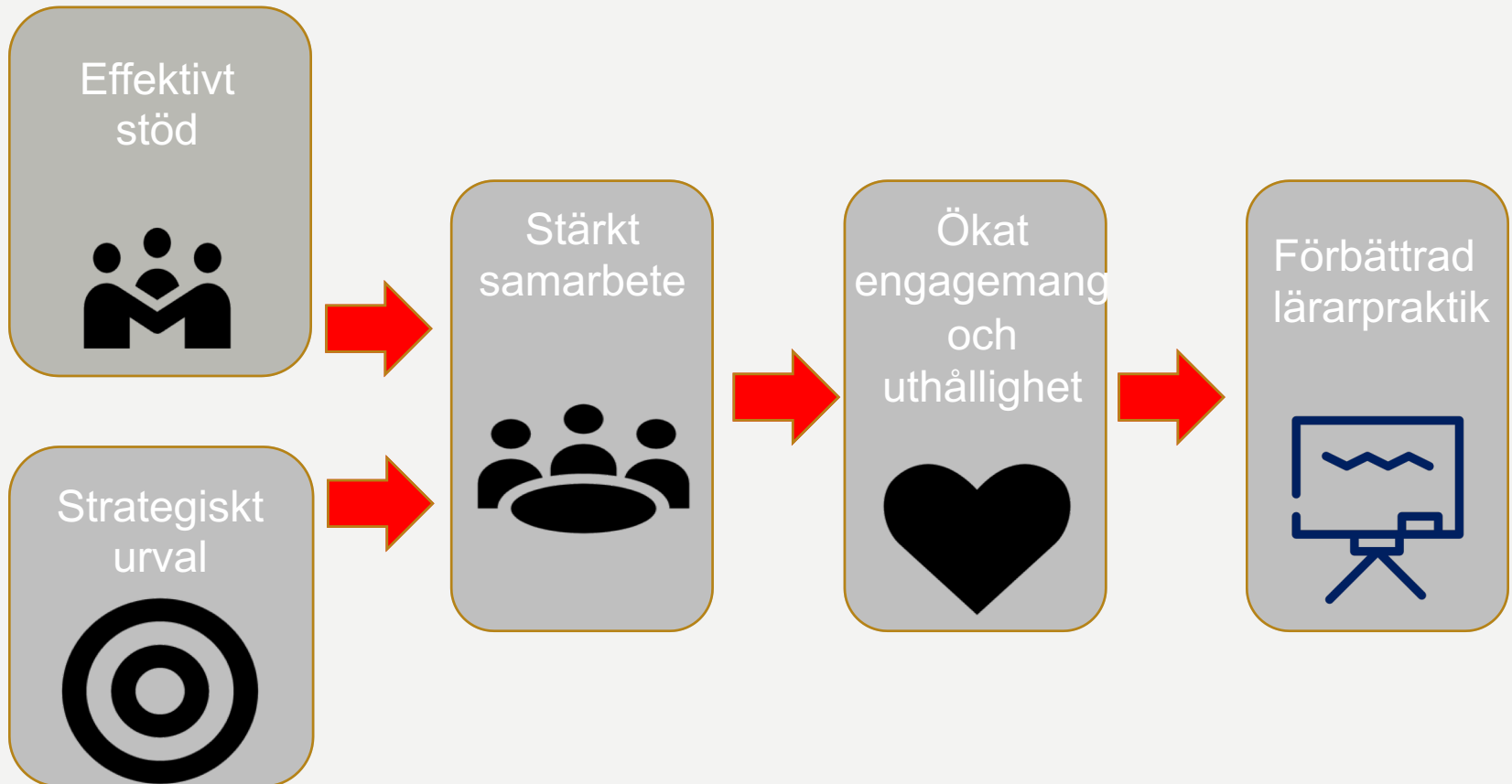
LÄRARLEDARE BEHÖVER KUNNA:

- ✓ Argumentera för och skapa stöd för sina idéer
- ✓ Upprätthålla förtroendefulla relationer med all skolpersonal
- ✓ Arbeta med vuxnas lärande
- ✓ Kunna ompröva sitt förhållningssätt
- ✓ Ta initiativ och tänka strategiskt kring olika lösningar
- ✓ Lära sig om ämnesinnehåll, undervisningssätt och om eleverna (utöver klassrummet)
- ✓ Ta till sig och skapa förståelse för/"översätta" reformer och forskning för andra lärare

EXEMPEL PÅ ATT JOBBA (LITE SNABBARE) MED UTVECKLING "FILMAD UTVECKLINGSKARTA"

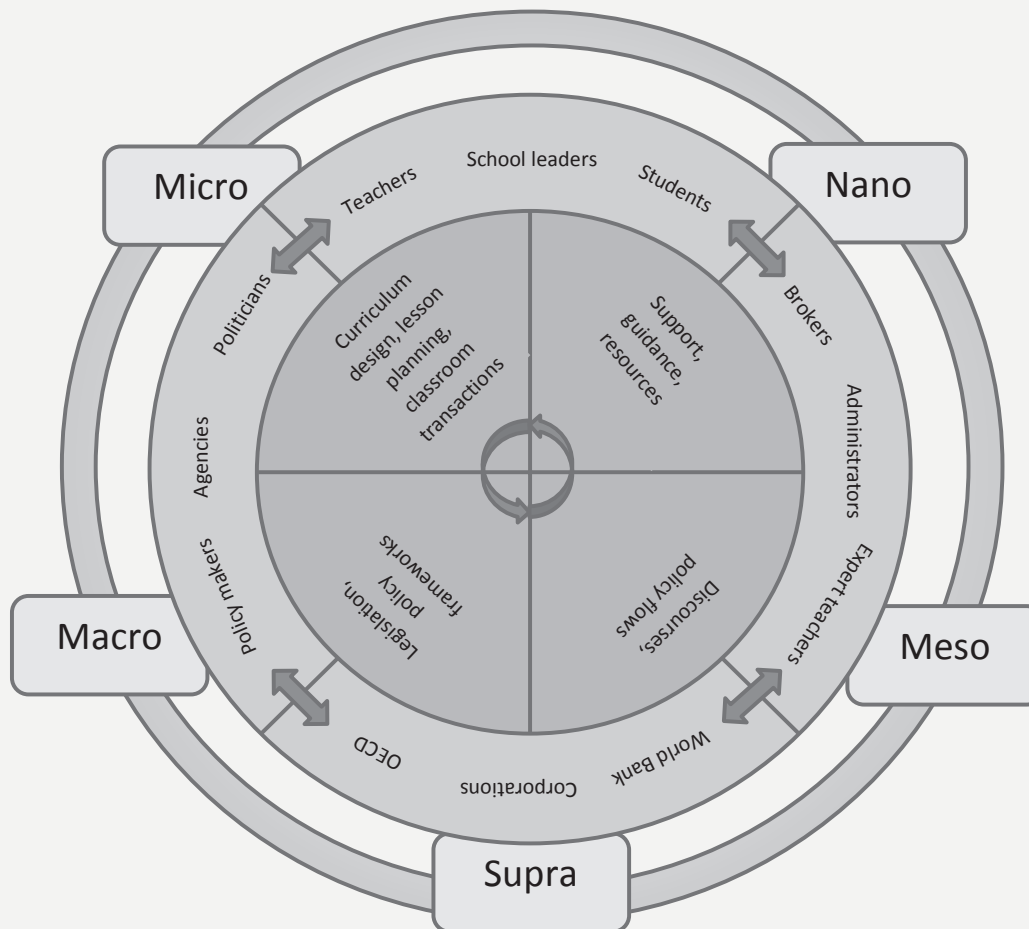

"BEST CASE SCENARIO"

Funktioner på "mellannivå" – exemplet curriculum making (läroplansarbete)

Figure 1. Sites, Actors and Activities.

(Priestley, Alvunger, Philippou & Soini, 2021, p. 275)